

Home>Court procedures>Civil cases>Which country's court is responsible?

Il-qorti ta' liema pajjiż hija responsabbli?

Latvia

## 1 Fejn għandi nippreżenta rikors: quddiem qorti ċivili ordinarja jew quddiem qorti speċjalizzata (pereżempju qorti industrijali)?

Il-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili (*Civilprocesa likums*) tiggarantixxi d-dritt ta' kull persuna, fiżika jew ġuridika, għal protezzjoni tad-drittijiet ċivili tagħha permezz tal-qorti, jekk dawn jiġu miksurja jew kontestati, u l-protezzjoni bil-qorti ta' kull interess imħares mil-liġi. Bħala regola ġenerali, it-tilwim ċivili kollha jinstemgħu mill-qorti, skont il-proċeduri ordinarji tal-qorti. F'każijiet eċċezzjonali, u fejn ikun speċifikat mil-liġi biss, it-tilwim ċivili jistgħu jiġu deċiżi permezz ta' proċeduri ekstraġudizzjarji oħra. Fejn tipprovi l-liġi, qorti tisma' wkoll it-talbiet imressqa mill-persuni fiżiċi u ġuridici li min-natura tagħhom ma jaqgħux fil-qasam ċivili. Madankollu, l-assenjazzjoni ta' tilwima ssir dejjem minn qorti jew imħallef. Jekk il-qorti jew l-imħallef jagħraf li tilwima ma taqax fil-ġurisdizzjoni ta' qorti, id-deċiżjoni f'dan is-sens tindika l-korp responsabbli biex jiddeċiedi mit-tilwima.

Fl-istess ħin, ir-regoli ordinarji tal-ġurisdizzjoni huma soġġetti għal ċerti eċċezzjonijiet li jistabbilixxu liema qorti tisma' l-kawża fl-ewwel istanza.

Qorti speċjalizzata tal-Affarijiet Ekonomiċi, li tisma' ċerti kategoriji tal-kawżi ċivili u kriminali, ilha topera fil-Latvja mill-31 ta' Marzu 2021.

## 2 Meta l-qorti ċivili ordinarji jkollhom il-ġurisdizzjoni (jiġifieri jkun l-qorti responsabbli għal każijiet bħal dawn) kif nista' nkun naf f'liema qorti għandi nagħmel ir-rikors?

Il-qorti distrettwali (*rajona tiesa*) u l-qorti tal-ibliet (*pilsētas tiesa*) huma l-qorti tal-ewwel istanza f'kawżi ċivili. Il-Qorti tas-Subborg ta' Vidzeme tal-Belt ta' Riga (*Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa*) teżamina każijiet fejn il-fajls jirreferu għal kwistjoni ta' sigrietà tal-Istat u każijiet rigward il-protezzjoni ta' privattivi, topografija tal-prodotti semikondutturi, diżinj, trademarks u indikazzjonijiet ġeografici. L-Uffiċċju tar-Reġistru tal-Artijiet ta' qorti distrettwali (belt) teżamina r-rikorsi għall-eżekuzzjoni mhux kontestata ta' obbligi (*bezstrīdus piespiedu izpildīšana*) u l-eżekuzzjoni obligatorja ta' obbligi fuq avviż tal-qorti (*saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtība*), kif ukoll rikorsi għall-konferma ta' dikjarazzjonijiet ta' subbasta (*izsoles aktu apstiprināšana*), hliet għall-konferma f'każijiet rigward proċedimenti ta' insolvenza.

## 2.1 Issir distinzjoni bejn il-qorti ċivili ordinarji inferjuri u superjuri (pereżempju qorti distrettwali bħala qorti inferjuri u qorti reġjonali bħala qorti superjuri) u jekk issir, liema qorti tkun kompetenti biex tisma' l-każ tiegħi?

Il-mertu tal-kawża ma jistax jiġi eżaminat minn qorti superjuri jekk il-kawża ma tkunx għadha nstemgħet minn qorti inferjuri. Il-qorti tal-ewwel istanza għall-kawżi ċivili hija l-qorti distrettwali jew tal-belt jew il-qorti reġjonali (*apgabaltiesa*). Fil-proċedimenti ċivili l-kawżi jiġu meqjusa fil-mertu mill-qorti tal-ewwel istanza b'ġurisdizzjoni għal dak it-tip ta' kawża, suġġett u post tat-tilwima.

## 2.2 Ġurisdizzjoni territorjali (liema qorti tkun kompetenti biex tisma' l-każ tiegħi, il-qorti tal-belt A jew dik tal-belt B?)

Il-kawżi ċivili jiġu assenjati għas-smiġh fl-ewwel istanza lil qorti fi gradi differenti, skont is-suġġett: il-kawżi jiġu klassifikati skont il-kategorija jew in-natura tat-talba. Irid jingħad ukoll li anki qorti fl-istess grad għandhom il-ġurisdizzjoni territorjali tagħhom stess.

### 2.2.1 Ir-regola bażika tal-ġurisdizzjoni territorjali

Il-proċeduri ġenerali dwar il-ġurisdizzjoni territorjali jistabbilixxu li talba kontra persuna fiżika għandha titressaq quddiem il-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat tagħha (l-Artikolu 26 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili). Talba kontra persuna ġuridika għandha titressaq quddiem il-qorti tal-post fejn ikollha l-uffiċċju reġistrat tagħha. B'hekk il-qorti xierqa tal-ewwel istanza tiġi determinata mis-suġġett tal-kawża u mir-regoli dwar il-ġurisdizzjoni territorjali.

### 2.2.2 Eċċezzjonijiet għar-regola bażika

Il-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili tispeċifika wkoll l-eċċezzjonijiet għar-regoli dwar il-ġurisdizzjoni territorjali fil-kawżi ċivili, fejn ir-rikorrent jista' jagħzel li jiftaħ kawża jew skont id-dispożizzjonijiet ġenerali dwar il-ġurisdizzjoni territorjali, jiġifieri jidher quddiem il-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat jew l-uffiċċju reġistrat tal-intimat jew jiftaħ kawża quddiem qorti tal-ewwel istanza differenti, fl-istess grad, li l-liġi tindika bħala qorti alternattiva.

#### 2.2.2.1 Meta nkun nista' nagħzel bejn il-qorti fil-post fejn jgħix l-intimat (il-qorti li tiġi ddeterminata skont l-applikazzjoni tar-regola bażika) u qorti oħra?

Talba kontra intimat li ma għandux post ta' residenza ddikjarat titressaq quddiem qorti li tiġi magħżula skont il-post ta' residenza *de facto* tal-intimat. Jekk il-post ta' residenza *de facto* tal-intimat ma jkunx magħruf, jew jekk l-intimat ma jkollux post ta' residenza permanenti fil-Latvja, it-talba titressaq quddiem il-qorti tal-post fejn tinsab kwalunkwe proprjetà immobbli tal-intimat, jew tal-aħħar post ta' residenza magħruf tiegħu. F'ċerti każijiet speċifikati mil-liġi, rikorrent għandu ċerti drittijiet biex jagħzel fejn iressaq talba, quddiem qorti magħżula skont il-post ta' residenza ddikjarat tal-intimat jew l-uffiċċju reġistrat jew quddiem qorti oħra.

#### 2.2.2.2 Meta jkun meħtieġ li nagħzel qorti differenti minn dik fil-post fejn jgħix l-intimat (il-qorti ddeterminata skont l-applikazzjoni tar-regola bażika)?

Ir-regoli dwar l-għażla tal-ġurisdizzjoni mir-rikorrent huma stabbiliti fl-Artikolu 28 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili, li tagħti lista dettaljata tat-tip ta' kawżi u qorti alternattivi li quddiemhom tista' titressaq talba:

kawża minhabba l-attivitatiet ta' sussidjarju jew uffiċċju rappreżentattiv ta' persuna ġuridika tista' titressaq ukoll fil-qorti fejn jinsab l-uffiċċju reġistrat tas-sussidjarju jew tal-uffiċċju rappreżentattiv;

kawża għall-irkupru tal-manteniment tat-tfal jew tal-ġenituri jew tal-filjazzjoni tista' titressaq ukoll quddiem il-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat tar-rikorrent; kawża dwar korrimment personali (l-Artikoli 1635, 2347-2353 tal-Kodiċi Ċivili (*Civillikums*)) tista' titressaq ukoll fil-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat tar-rikorrent jew il-post fejn seħħ il-korrimment;

kawża dwar ħsara fuq proprjetà ta' persuna fiżika jew ġuridika tista' titressaq ukoll fil-qorti tal-post fejn saret il-ħsara;

kawża għar-restituzzjoni ta' proprjetà, jew kumpens għall-valur tagħha, tista' titressaq ukoll quddiem il-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat tar-rikorrent;

kawżi marittimi jistgħu jressqu wkoll fil-qorti tal-post fejn ġie sekwestrat il-bastiment proprjetà tal-intimat;

kawża kontra diversi intimati li jgħixu jew jinsabu f'diversi postijiet tista' titressaq fil-qorti tal-post ta' residenza jew l-uffiċċju reġistrat ta' intimat minnhom;

kawża ta' divorzju jew annullament taż-żwieġ tista' titressaq quddiem il-qorti skont l-għażla tar-rikorrent jew tal-post ta' residenza ddikjarat tar-rikorrent, iżda fin-nuqqas ta' dan, quddiem il-qorti tal-post ta' residenza *de facto* tar-rikorrent, jekk:

il-minuri jgħixu mar-rikorrent;

iż-żwieġ li se jinħall ġie ċelebrat ma' persuna li qed tiskonta sentenza ta' ħabs;

iż-żwieġ li se jinħall ġie ċelebrat ma' persuna li ma għandhiex post ta' residenza ddikjarat, il-post ta' residenza tagħha ma jkunx magħruf jew tgħix barra l-pajjiż;

kawża minhabba relazzjoni ta' impjeg tista' titressaq ukoll fil-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat jew tal-post tax-xogħol tar-rikorrent.

Jekk ir-rikorrent fil-każijiet imsemmija hawn fuq ma jkollux post ta' residenza ddikjarat, tista' titressaq talba quddiem il-qorti tal-post ta' residenza *de facto* tar-rikorrent.

Hemm ukoll dispożizzjoni rigward il-ġurisdizzjoni esklussiva fil-kawżi ċivili, li tiegħu preċedenza mhux biss fuq il-ġurisdizzjoni territorjali ordinarja iżda wkoll fuq kull forma oħra ta' ġurisdizzjoni territorjali. Il-ġurisdizzjoni hija determinata mit-tip ta' kawża fil-każijiet li ġejjin:

kawża dwar id-drittijiet ta' sjeda jew drittijiet ta' proprjetà oħra fir-rigward ta' proprjetà immobbli jew marbuta magħhom, jew kawża dwar ir-reġistrazzjoni ta' dawn id-drittijiet fir-reġistru tal-artijiet jew it-tneħħija ta' dawn id-drittijiet u l-esklużjoni tal-proprjetà mir-rekord tal-istħarrig, trid titressaq quddiem il-qorti tal-post fejn tinsab il-proprjetà;

meta l-kawża tingiebb kontra l-patrimonju tad-decujus, u ma hemmx eredi magħrufa li ġew konfermati jew aċċettaw il-wirt, il-ġurisdizzjoni hija tal-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat jew tal-post ta' residenza *de facto* tad-decujus, iżda jekk il-post ta' residenza ddikjarat jew il-post ta' residenza *de facto* ma jkunx fil-Latvja jew ma jkunx magħruf, il-ġurisdizzjoni hija tal-qorti tal-post fejn tinsab il-proprjetà tal-patrimonju jew parti minnha.

**Il-ġurisdizzjoni esklussiva tinsab ukoll f'atti leġislattivi oħra.**

**Id-dispożizzjonijiet li ġejjin japplikaw ukoll f'każijiet soġġetti għal proċedimenti ġudizzjarji speċjali:**

rikors għall-approvazzjoni ta' adozzjoni jrid jiġi ppreżentat lill-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat ta' min se jaddotta, jew fin-nuqqas il-post ta' residenza *de facto* tiegħu; rikors għall-annullament ta' adozzjoni jrid jiġi ppreżentat quddiem il-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat tar-rikorrent, jew fin-nuqqas il-post ta' residenza *de facto* tiegħu.

Rikors għall-approvazzjoni ta' adozzjoni minn ċittadin barrani jew persuni li tgħix fi stat barrani jrid jiġi ppreżentat quddiem il-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat tal-persuna adottata, iżda jekk il-persuna adottata tkun f'kustodja mhux fil-familja r-rikors irid jiġi ppreżentat lill-qorti tal-post fejn qed tiġi pprovduta l-kura u l-kustodja. (l-Artikolu 259(2) tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili).

Rikors għall-interdizzjoni minħabba diżordni mentali jew diżordni tas-saħħa oħra jrid jiġi ppreżentat lill-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat ta' dik il-persuna, jew fin-nuqqas il-post ta' residenza *de facto* tagħha; jekk il-persuna tkun ġiet trasferita f'istituzzjoni medika, ir-rikors irid jiġi ppreżentat quddiem il-qorti tal-post fejn tinsab l-istituzzjoni medika. (l-Artikolu 264 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili).

rikors għall-inabilitazzjoni u għat-twaqqif ta' trusteeship għal persuna minħabba l-istil ta' ħajja mhux għaqli u ta' tberbiq, jew użu eċċessiv ta' alkoħol jew sustanzi intossikanti oħra, irid jiġi ppreżentat fil-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat tal-persuna, jew fin-nuqqas, fil-post ta' residenza *de facto* tagħha (l-Artikolu 271 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

kwistjonijiet dwar it-trusteeship għall-proprjetà ta' persuna assenti jew mitlufa jridu jiġu deċiżi mill-qorti tal-aħħar post ta' residenza tagħha (l-Artikolu 278 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

rikors sabiex persuna mitlufa tiġi ddikjarata mejta jrid jiġi ppreżentat lill-qorti tal-aħħar post ta' residenza tagħha (l-Artikolu 282 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

rikors sabiex jiġu stabbiliti l-fatti b'rilevanza legali minn qorti jrid jiġi ppreżentat quddiem il-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat tar-rikorrent, jew fin-nuqqas il-post ta' residenza *de facto* tiegħu (l-Artikolu 290 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

rikors sabiex jintemmu drittijiet fuq proprjetà immobbli jrid jiġi ppreżentat quddiem il-qorti tal-post fejn tinsab il-proprjetà; rikors sabiex jintemm kull dritt ieħor jrid jiġi ppreżentat quddiem il-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat tar-rikorrent, jew fin-nuqqas il-post ta' residenza *de facto* tiegħu, jew f'każ ta' persuna ġuridika l-uffiċċju registar, sakemm mhux previst mod ieħor mil-liġi (l-Artikolu 294(2) tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

rikors għall-kancellament ta' dokument mitluf, misruq jew meqrud u t-tigdid tad-drittijiet marbuta miegħu jrid jiġi ppreżentat quddiem il-qorti tal-post ta' hlas indikat fuq id-dokument, jew, jekk ma jkunx magħruf, quddiem il-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat tad-debitur, jew fin-nuqqas il-post ta' residenza *de facto* tad-debitur, jew f'każ ta' persuna ġuridika, l-uffiċċju registar tagħha; jekk il-post ta' residenza *de facto* jew l-uffiċċju registar tad-debitur ma jkunx magħruf, ir-rikors irid jiġi ppreżentat quddiem il-qorti tal-post fejn inħareġ id-dokument (l-Artikolu 299 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

rikors għall-fidi taċ-ċens ta' proprjetà immobbli jrid jiġi ppreżentat quddiem il-qorti tal-post fejn tinsab il-proprjetà (l-Artikolu 336 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili); il-qorti għandha teżamina kawża rigward proċedimenti għal protezzjoni legali skont l-indirizz legali tad-debitur kif registar għad-debitur tliet xhur qabel is-sottomissjoni tar-rikors lill-qorti (l-Artikolu 341.1 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

kawża rigward proċedimenti ta' insolvenza għal persuna ġuridika wara rikors tad-debitur, il-kreditur, jew il-magġoranza tal-kredituri kif speċifikat fl-Artikolu 42 (3) tal-Liġi dwar l-Insolvenza (*Maksātnespējas likums*) għandha tiġi eżaminata mill-qorti skont l-indirizz legali tad-debitur kif irregistrat għad-debitur tliet xhur qabel is-sottomissjoni tar-rikors lill-qorti. F'kawża dwar il-bidu ta' proċedimenti ta' insolvenza kif stabbilit fl-Artikolu 3(1) tar-Regolament tal-Kunsill Nru 1346/2000, hija l-qorti bbażata fil-post ta' interess ewlieni tad-debitur li għandha ġurisdizzjoni, iżda f'kawża ta' bidu ta' proċedimenti ta' insolvenza kif stabbilit fl-Artikolu 3(2) tal-istess Regolament, għandha ġurisdizzjoni l-qorti bbażata fil-post tal-impriza tad-debitur (skont it-tifsira tal-Artikolu 2(h) tar-Regolament tal-Kunsill Nru 1346/2000) (l-Artikolu 363.1 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

kawża dwar l-insolvenza ta' persuna fiżika fuq rikors minnha għandha tinstema' mill-qorti tal-post ta' residenza ddikjarat tad-debitur kif registar għad-debitur tliet xhur qabel is-sottomissjoni tar-rikors lill-qorti, iżda fin-nuqqas skont il-post ta' residenza *de facto* tad-debitur. Kawża dwar il-bidu ta' proċedimenti ta' insolvenza kif stabbilit fl-Artikolu 3(1) tar-Regolament tal-Kunsill Nru 1346/2000 għandha tiġi eżaminata mill-qorti skont il-post ta' interess ewlieni tad-debitur, iżda f'kawża ta' bidu ta' proċedimenti ta' insolvenza kif stabbilit fl-Artikolu 3(2) tal-istess Regolament, għandha ġurisdizzjoni l-qorti bbażata fil-post tal-impriza tad-debitur (skont it-tifsira tal-Artikolu 2(h) tar-Regolament tal-Kunsill Nru 1346/2000) (l-Artikolu 363.22 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

kwistjonijiet dwar l-insolvenza jew il-likwidazzjoni ta' istituzzjonijiet ta' kreditu jridu jiġu deċiżi mill-qorti tal-post fejn ikollha l-uffiċċju registar l-istituzzjoni ta' kreditu (l-Artikolu 364 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

impjegatur jista' jressaq rikors sabiex strajk jew avviż ta' strajk jiġi ddikjarat illegali, abbażi tar-raġunijiet stabbiliti fil-Liġi dwar l-Istrajks (*Streiku likums*) u f'konformità mal-proċedura prevista hemmhekk. Ir-rikors għad-dikjarazzjoni ta' illegalità ta' strajk jew avviż ta' strajk irid jiġi ppreżentat quddiem il-qorti tal-post fejn se jinżamm l-istrajk (l-Artikolu 390 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

ir-rappreżentanti tal-haddiema jistgħu jressqu rikors biex lock-out jew avviż ta' lock-out jiġi ddikjarat illegali, abbażi tar-raġunijiet stabbiliti fil-Liġi dwar it-Tilwim Industrijali (*Darba strīdu likums*) u skont il-proċedura prevista hemmhekk. Ir-rikors għad-dikjarazzjoni ta' illegalità ta' lock out jew ta' avviż ta' lock out irid jiġi ppreżentat quddiem il-qorti tal-post fejn se jinżamm il-lock out (l-Artikolu 394.1 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili).

**Kawżi relatati mal-eżekuzzjoni mhux kontestata ta' obbligi (*saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana*):**

rikorsi għall-bejgħ volontarju ta' proprjetà immobbli b'rikant il-qorti jridu jiġu ppreżentati lill-qorti distrettwali jew tal-belt tal-post fejn tinsab il-proprjetà immobbli (l-Artikolu 395 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

rikorsi għall-eżekuzzjoni mhux kontestata ta' pagamenti ta' flus jew ir-ritorn ta' proprjetà mobbli jew għall-eżekuzzjoni mhux kontestata ta' obbligi kuntrattwali li jiġu garantiti bi plegg kummerċjali jridu jiġu ppreżentati lill-uffiċċju tar-reġistru tal-artijiet tal-qorti distrettwali jew tal-belt tal-post ta' residenza ddikjarat tad-debitur, jew fin-nuqqas il-post ta' residenza *de facto* tiegħu (l-Artikolu 403(1) tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili);

rikorsi għall-eżekuzzjoni mhux kontestata ta' dokumenti li jigarantixxu proprjetà immobbli, jew l-eżekuzzjoni mhux kontestata ta' obbligu għall-iżgumbrament jew r-ritorn ta' proprjetà immobbli b'lokazzjoni mikrija, iridu jiġu ppreżentati lill-uffiċċju tar-reġistru tal-artijiet tal-qorti distrettwali jew tal-belt tal-post fejn tinsab

il-proprietà immobili. Jekk għadd ta' proprietajiet immobili huma l-garanzija ta' obbligu, u r-rikorsi jaqgħu fil-ġurisdizzjoni tal-uffiċċji tar-reġistru tal-artijiet ta' qراطي distrettwali jew tal-belt differenti, ir-rikors għandu jinstema' mill-uffiċċju tar-reġistru tal-artijiet tal-qorti distrettwali jew tal-belt tal-post fejn tinsab il-proprietà immobili, skont l-għażla tar-rikorrent (l-Artikolu 403(2) tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili). rikorsi għall-eżekuzzjoni mhux kontestata abbażi ta' obbligu ta' ipoteka ta' vapur iridu jiġu pprezentati lill-uffiċċju tar-reġistru tal-artijiet tal-qorti distrettwali jew tal-belt tal-post fejn hija reġistrata din l-ipoteka (l-Artikolu 403(3) tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili).

**Kawżi marbuta mal-eżekuzzjoni ta' obbligi fuq avviż tal-qorti (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtība*):**

Rikors għall-eżekuzzjoni ta' obbligi fuq avviż tal-qorti jrid jiġi pprezentat lill-uffiċċju tar-reġistru tal-artijiet tal-qorti distrettwali jew tal-belt tal-post ta' residenza ddikjarat tad-debitur, jew fin-nuqqas il-post ta' residenza *de facto* tiegħu jew l-uffiċċju reġistrat (l-Artikolu 406.2 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili).

#### **2.2.2.3 Il-partijiet jistgħu jagħtu l-ġurisdizzjoni lil qorti li altrimenti ma tkunx kompetenti?**

Iva, din il-possibiltà teżisti: Skont il-leġiżlazzjoni Latvjana l-partijiet jistgħu jagħzlu l-qorti b'ġurisdizzjoni territorjali għall-kawża tagħhom bi ftehim bejniethom. Fil-konklużjoni ta' kuntratt il-partijiet jistgħu jspecifikaw il-qorti tal-ewwel istanza fejn jista' jiġi deċiż tilwim futur marbut mal-kuntratt jew fil-kisba tat-termini tiegħu. Huma ma jistgħux ibiddlu l-ġurisdizzjoni fir-rigward tas-sugġett ta' tilwima, jiġifieri l-grad tal-qorti li se tisma' l-kawża fl-ewwel istanza (l-Artikolu 25 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili); lanqas jistgħu jbiddlu l-ġurisdizzjoni esklussiva (l-Artikolu 29 tal-Att). Il-ġurisdizzjoni bi ftehim hija soġġett għal żewġ kundizzjonijiet:

l-għażla tal-ġurisdizzjoni tista' ssir biss f'każ ta' tilwim kuntrattwali;

il-ftehim li jiddetermina l-ġurisdizzjoni territorjali jrid jintlaħaq meta jiġi konkluż il-kuntratt, u trid tiġi indikata l-qorti speċifika li tisma' tilwima potenzjali fl-ewwel istanza.

#### **3 Meta l-ġurisdizzjoni tkun tal-qراطي speċjalizzati, kif nagħmel biex inkun naf quddiem liema qorti għandi nipprezenta r-rikors?**

Skont il-leġiżlazzjoni Latvjana, il-qراطي b'ġurisdizzjoni ġenerali jismgħu kemm kawżi ċivili kif ukoll kriminali. Il-Latvja ma għandhiex qراطي speċjalizzati, pereżempju qراطي tal-familja, jew imħallfin li jspecjalizzaw fi kwistjonijiet legali partikolari, kif inhu l-każ f'pajjiżi oħra.

Kif spjegat aktar 'il fuq, il-mertu ta' kawża ċivili jitqies f'qorti tal-ewwel istanza u ma jistax jerġa' jiġi eżaminat minn qorti oġġla sakemm il-qorti inferjuri tkun qatgħet il-kawża. Il-qorti tal-ewwel istanza għall-kawżi ċivili hija l-qorti distrettwali (belt) li fil-ġurisdizzjoni tagħha taqa' l-kawża. Bħala regola ġenerali, il-kawżi ċivili kollha jaqgħu fil-ġurisdizzjoni tal-qراطي, li jittrattawhom skont il-proċeduri ordinarji tal-qorti.

L-aħħar aġġornament: 27/04/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhix fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew deġta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.